
shrIRamarahasya Upanishad

श्रीरामरहस्योपनिषत्

Document Information

Text title : Ramarahasya Upanishad

File name : ramarahasya.itx

Category : upanishhat, svara, raama

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic tradition

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : 54 / 108; Atharva Veda - Vaishnava upanishad

Latest update : May, 14, 2000

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

February 19, 2024

sanskritdocuments.org

shrIRamarahasya Upanishad

श्रीरामरहस्योपनिषत्

डैवल्यश्रीस्वर्गपेरा राजमानं मडोऽव्ययम् ।

प्रतियोगिविनिर्मुक्तं श्रीरामपदमाश्रये ॥

ॐ भद्रं कर्णेभिः श्रुणुयाम देवाः । भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।

स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳसस्तनूभिः । व्यशेम देवहितं यदायुः ॥

स्वस्ति न ँन्द्रो वृद्धश्रवाः । स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

स्वस्ति नस्ताक्षर्यो अरिष्टनेभिः । स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ रहस्यं रमतपतं वासुदेवं य मुद्गलम् ।

शाण्डिल्यं पैङ्गलं भिक्षुं मडच्छारीरकं शिष्या ॥ १ ॥

सनकाद्या योगिवर्या अन्ये य ऋषयस्तथा ।

प्रह्लादाद्या विष्णुभक्ता ँनूमन्तमथाब्रुवन् ॥ २ ॥

वायुपुत्र मडाबाडो किंत्त्वं ब्रह्मवादिनाम् ।

पुराणेष्वष्टादशसु स्मृतिष्वष्टादशस्वपि ॥ ३ ॥

यतुर्वेदेषु शास्त्रेषु विद्यास्वाध्यात्किडेऽपि य ।

सर्वेषु विद्यादानेषु विद्मसूर्येशशक्तिषु ।

अेतेषु मध्ये किं तत्त्वं कथय त्वं मडाबल ॥ ४ ॥

ँनूमान्डोवाय ॥

भो योगीन्द्राश्चैव ऋषयो विष्णुभक्तास्तथैव य ।

श्रुणुध्वं मामकीं वाचं भवबन्धविनाशिनीम् ॥ ५ ॥

अेतेषु शैव सर्वेषु तत्त्वं य ब्रह्म तारकम् ।

राम अेव परं ब्रह्म तत्त्वं श्रीरामो ब्रह्म तारकम् ॥ ६ ॥

वायुध्नेणोक्तास्ते योगीन्द्रा ऋषयो विष्णुभक्ता

उनूमन्तं पप्रच्छुः रामस्याङ्गानि नो ब्रूहीति ।
 उनूमान्डोवाच । वायुपुत्रं विद्देशं वाणीं दुर्गां
 क्षेत्रपालकं सूर्यं चन्द्रं नारायणं नारसिंहं
 वायुदेवं वाराहं तत्सर्वान्त्समात्रान्त्सीतं लक्ष्मणं
 शत्रुघ्नं भरतं विभीषणं सुग्रीवमङ्गदं
 जाम्भवन्तं प्रणवमेतानि रामस्याङ्गानि जानीथाः ।
 तान्यङ्गानि विना रामो विघ्नकरो भवति ।
 पुनर्वायुपुत्रेणोक्तास्ते उनूमन्तं पप्रच्छुः ।
 आज्ञनेय मडाबल विप्राणां गृहस्थानां प्रणवाधिकारः
 कथं स्यादिति । स डोवाच श्रीराम येवोवाचेति । येषामेव
 षडक्षराधिकारो वर्तते तेषां प्रणवाधिकारः स्यान्ना-येषाम् ।
 केवलमकारोकारमकारार्धमात्रासहितं प्रणवमूढ्य
 यो राममन्त्रं जपति तस्य शुभकरोऽहं स्याम् । तस्य
 प्रणवस्थाकारस्थोकारस्य मकरास्थार्धमात्रायाश्च
 ऋषिश्छन्दो देवता तत्तद्गर्वावर्णवस्थानं
 स्वरवेदाग्निगुणानुव्यार्यान्वहं प्रणवमन्त्रद्विगुणं
 जप्त्वा पश्चाद्राममन्त्रं यो जपेत् स रामो भवतीति
 रामेणोक्तास्तस्माद्रामाङ्गं प्रणवः कथित इति ॥

विभीषण उवाच ॥

सिंहासने समासीनं रामं पौलस्त्यसूदनम् ।
 प्रणम्य दण्डवद्भूमौ पौलस्त्यो वाक्यमब्रवीत् । । ७ ॥

रघुनाथ मडाभाडो केवलं कथितं त्वया ।
 अङ्गानां सुलभं यैव कथनीयं य सौलभम् ॥ ८ ॥

श्रीराम उवाच । अथ पञ्च दण्डकानि पितृघ्नो
 मातृघ्नो ब्रह्मघ्नो गुरुघ्नः कोटियतिघ्नोऽनेककृतपापो
 यो मम षण्णवतिकोटिनामानि जपति स तेभ्यः पापेभ्यः
 प्रमुच्यते । स्वयमेव सखिदानन्दस्वतृपो भवेन्न किम् ।
 पुनरुवाच विभीषणः । तत्राप्य शक्तोऽयं किं करोति ।
 स डोवाचेमम् । डैकसेय पुरश्चरणविधावशक्तो
 यो मम मडोपनिषदं मम गीतां मन्नामसडञ्जं

मद्विध्वरूपं ममाष्टोत्तरशतं रामशताभिधानं
 नारदोक्तस्तवराजं हनूमत्प्रोक्तं मन्त्रराजात्मकस्तवं
 सीतास्तवं च रामषडक्षरीत्यादिभिर्मन्त्रैर्यो मां
 नित्यं स्तौति तत्सदृशो भवेन्न किं भवेन्न किम् ॥
 एति रामरहस्योपनिषदि प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

सनकाद्या मुनयो हनूमन्तं पप्रच्छुः ।
 आञ्जनेय मडाभल तारकभ्रम्राणो रामयन्द्रस्य
 मन्त्रग्रामं नो ब्रूहीति ।
 हनूमान्छोवाय ।
 वह्निस्थं शयनं विष्णोरर्धयन्द्रविभूषितम् ।
 ऐकाक्षरो मनुः प्रोक्तो मन्त्रराजः सुरद्रुमः ॥ १ ॥
 भ्रमा मुनिः स्याद्वायत्रं छन्दो रामस्य देवता ।
 दीर्घार्धेन्दुयुजाङ्गानि कुर्याद्भ्रुञ्ज्यात्मनो मनोः ॥ २ ॥
 बीजशक्त्यादि बीजेन छत्रार्थं विनियोजयेत् ।
 सरयूतीरमन्दारवेदिकापङ्कजासने ॥ ३ ॥
 श्यामं विरासनासीनं ज्ञानमुद्रोपशोभितम् ।
 वामोरुन्धस्ततद्भ्रुस्तं सीतालक्ष्मणसंयुतम् ॥ ४ ॥
 अवेक्षमाणमात्मानमात्मन्यमिततेजसम् ।
 शुद्धस्फुटिकसंकाशं केवलं मोक्षकाङ्क्षया ॥ ५ ॥
 चिन्तयन्परमात्मानं भानुलक्षं जपेन्मनुम् ।
 वह्निर्नारायणो नाऽयो जाठरः केवलोऽपि च ॥ ६ ॥
 द्रव्यक्षरो मन्त्रराजोऽयं सर्वाभीष्टप्रदस्ततः ।
 ऐकाक्षरोक्तमृष्यादि स्यादाद्येन षडङ्गकम् ॥ ७ ॥
 तारमाथारमानङ्गवाक्स्वभीष्टैश्च षड्विधः ,
 चक्षरो मन्त्रराजः स्यात्सर्वाभीष्टकलप्रदः ॥ ८ ॥
 द्रव्यक्षरश्चन्द्रभद्रान्तो द्विविधश्चतुरक्षरः ।
 ऋष्यादि पूर्ववज्ज्ञेयमेतयोश्च विचक्षणैः ॥ ९ ॥

सप्रतिष्ठौ रमौ वायौ हृत्पञ्चाक्षौ मनुर्मतः ।
 विश्वामित्रऋषिः प्रोक्तः पङ्क्तिश्छन्दोऽस्य देवता ॥ १० ॥
 रामभद्रो बीजशक्तिः प्रथमार्णमिति क्मात् ।
 ब्रूमध्ये हृदि नाभ्यूर्वाः पादयोर्विन्ध्यसेन्मनुम् ॥ ११ ॥
 षडङ्गं पूर्ववद्विद्यान्मन्त्रार्णोर्भनुनास्त्रकम् ।
 मध्ये वनं कल्पतरुर्भूले पुष्पलतासने ॥ १२ ॥
 लक्ष्मणेन प्रगुणितमक्षयः कोणेन सायकम् ।
 अवेक्षमाणं जानक्या कृतव्यजनमीश्वरम् ॥ १३ ॥
 जटामारुलसखीर्षं श्यामं मुनिगणायुतम् ।
 लक्ष्मणेन धृतखत्रमथवा पुष्पकोपरि ॥ १४ ॥
 दशास्यमथनं शान्तं ससुग्रीवविभीषणम् ।
 अेवं लब्ध्वा जयार्थी तु वार्णलक्षं जपेन्मनुम् ॥ १५ ॥
 स्वकामशक्तिवाग्लक्ष्मीस्तवाधाः पञ्चवर्णकाः ।
 षडक्षरः षड्विधः स्याद्यत्तुर्वर्गङ्गलप्रदः ॥ १६ ॥
 पञ्चाशन्मातृकामन्त्रवर्णप्रत्येकपूर्वकम् ।
 लक्ष्मीवाङ्मन्मथादिश्च तारादिः स्यादनेकधा ॥ १७ ॥
 श्रीमायामन्मथैकैक बीजधन्तर्गतो मनुः ।
 यत्तुर्वर्णः स अेव स्यात्षड्वर्णो वाञ्छितप्रदः ॥ १८ ॥
 स्वाढान्तो दुङ्कुन्तो वा नत्यन्तो वा भवेद्यम् ।
 अष्टाविंशत्युत्तरशतभेदः षड्वर्णं ईरितः ॥ १९ ॥
 ब्रह्मा संमोहनः शक्तिर्दक्षिणामूर्तिरेव य ।
 अगस्त्यश्च शिवः प्रोक्ता मुनयोऽङ्कमादिमे ॥ २० ॥
 छन्दो गायत्रसंज्ञं य श्रीरामश्चैव देवता ।
 अथवा कामबीजादेर्विश्वामित्रो मुनिर्मनोः ॥ २१ ॥
 छन्दो देव्यादिगायत्री रामभद्रोऽस्य देवता ।
 बीजशक्ती यथापूर्वं षड्वर्णान्विन्यसेत्कमात् ॥ २२ ॥
 ब्रह्मरन्ध्रे ब्रुवोर्मध्ये हृन्नाभ्यूरुषु पादयोः ।
 बीजैः षड्दीर्घयुक्तैर्वा मन्त्रार्णोवा षडङ्गकम् ॥ २३ ॥

कालाभोधरकान्तिकान्तमनिशं वीरासनाध्यासितं

मुद्रां ज्ञानमयीं दधानमपरं उस्तांभुजं जानुनि ।

सीतां पार्श्वगतां सरोरुडकरं विद्युन्निभां राघवं

पश्यन्तं मुकुटाङ्गदादिविविधाकल्पोज्ज्वलाङ्गं भजे ॥ २४ ॥

श्रीरामश्चन्द्रभद्रान्तो उन्तो नतियुतो द्विधा ।

सामाक्षरो मन्त्रराजः सर्वकामकृत्वप्रदः ॥ २५ ॥

तारादिसहितः सोऽपि द्विविधोऽष्टाक्षरो मतः ।

तारं रामश्चतुर्थतः कोऽास्त्रं वह्नितल्पगा ॥ २६ ॥

अष्टाष्टौऽयं परो मन्त्रो ऋष्यादिः स्यात्षडर्णवत् ।

पुनरष्टाक्षरस्याथ राम एव ऋषिः स्मृतः ॥ २७ ॥

गायत्रं छन्द एत्यस्य देवता राम एव य ।

तारं श्रीबीजयुग्मं य बीजशक्त्याद्यो मताः ॥ २८ ॥

षडङ्गं य ततः कुर्यान्मन्त्राष्टौरेव बुद्धिमान् ।

तारं श्रीबीजयुग्मं य रामाय नम उच्यरेत् ॥ २९ ॥

ग्लौर्मो बीजं वदेन्मायां वृद्रामाय पुनश्च ताम् ।

शिवोमाराममन्त्रोऽयं वस्वर्णस्तु वसुप्रदः ॥ ३० ॥

ऋषिः सदाशिवः प्रोक्तो गायत्रं छन्द उच्यते ।

शिवोमारामचन्द्रोऽत्र देवता परिकीर्तितः ॥ ३१ ॥

दीर्घया माययाङ्गानि तारपञ्चार्णयुक्तया ।

रामं त्रिनेत्रं सोमार्धधारिणं शूलिनं परम् ।

भस्मोद्धूलितसर्वाङ्गं कपर्दिनमुपास्महे ॥ ३२ ॥

रामाभिरामां सौन्दर्यसीमां सोमावतंसिकाम् ।

पाशाङ्कुशधनुर्बाणधरां ध्यायेत्त्रिलोचनाम् ॥ ३३ ॥

ध्यायन्नेवं वर्णलक्षं जपतर्पणतत्परः ।

बिल्वपत्रैः इलैः पुष्पैस्तिलाज्यैः पङ्कजैर्दुनेत् ॥ ३४ ॥

स्वयमायान्ति निधयः सिद्धयश्च सुरेप्सिताः ।

पुनरष्टाक्षरस्याथ ब्रह्मगायत्र राघवाः ॥ ३५ ॥

ऋष्याद्यस्तु विज्ञेयाः श्रीबीजं मम शक्तिःकम् ।
तत्प्रीत्यै विनियोगश्च मन्त्रार्णैरङ्गकल्पना ॥ ३६ ॥

केयूराङ्गदङ्कुलैर्मणिगतैर्विद्योतमानं सदा
रामं पार्वण्यन्द्रकोटिसदृशश्छत्रेण वै राजितम् ।
उमस्तम्भसलस्रषोऽशयुते मध्ये मडामण्डपे
देवेशं भरतादिभिः परिवृतं रामं लजे श्यामलम् ॥ ३७ ॥

किं मन्त्रैर्बहुभिर्विनश्चरङ्गलैरायाससाध्वैर्वृता
किञ्चिल्लोभवितानमात्रविक्रुलैः संसारदुःखावडैः ।
अेकः सन्नपि सर्वमन्त्रङ्गलदो लोभादिदोषोज्जितः
श्रीरामः शरणं ममेति सततं मन्त्रोऽयमष्टाक्षरः ॥ ३८ ॥

अेवमष्टाक्षरः सम्यक् समधा परिकीर्तितः ।
रामसप्ताक्षरो मन्त्र आधन्ते तारसंयुतः ॥ ३९ ॥

नवाणो मन्त्रराजः स्याच्छेषं षड्गुणवन्धसेत् ।
जानकीवल्लभ उन्तं वह्नेर्जायाडुमादिकम् ॥ ४० ॥

दशाक्षरोऽयं मन्त्रः स्यात्सर्वाभीष्टङ्गलप्रदः ।
दशाक्षरस्य मन्त्रस्य वसिष्ठोऽस्य ऋषिर्विराट् ॥ ४१ ॥

छन्दोऽस्य देवता रामः सीतापाणिपरिग्रहः ।
आद्यो बीजं द्विष्टः शक्तिः कामेनाङ्गक्रिया मता ॥ ४२ ॥

शिरोललाटभूमध्ये तालुकर्णेषु लृद्यपि ।
नाभूरुजानुपादेषु दशाणान्विन्यसेन्मनोः ॥ ४३ ॥

अथोद्यानगरे रत्नचित्रे सौवर्णमण्डपे ।
मन्दारपुष्पैराभङ्गविताने तोरणान्विद्यते ॥ ४४ ॥

सिंहासने समासीनं पुष्पकोपरि राघवम् ।
रक्षोभिर्दुरिभिर्देवैर्दिव्ययानगतैः शुभैः ॥ ४५ ॥

संस्तूयमानं मुनिभिः प्रह्वैश्च परिसेवितम् ।
सीतालङ्कृतवामाङ्गं लक्ष्मणेनोपसेवितम् ॥ ४६ ॥

श्यामं प्रसन्नवदनं सर्वाभरणभूषितम् ।
ध्यायन्नेवं जपेन्मन्त्रं वर्णलक्ष्मणमन्यधीः ॥ ४७ ॥

रामं उन्तं धनुष्याणयेऽन्तः स्याद्ब्रह्मिसुन्दरी ।
 दशाक्षरोऽयं मन्त्रः स्यान्मुनिर्ब्रह्मा विराट् स्मृतः ॥ ४८ ॥
 छन्दस्तु देवता प्रोक्तो रामो राक्षसमर्दनः ।
 शेषं तु पूर्ववत्कुर्वाय्यापबाणधरं स्मरेत् ॥ ४९ ॥
 तारमायारमानऽगवाकस्वभीजैश्च षड्विधः ।
 दशाक्षरं मन्त्रराजः स्याद्बुद्धवर्णात्मको मनुः ॥ ५० ॥
 शेषं षडर्णवज्रैश्च न्यासध्यानादिकं बुधैः ।
 द्वादशाक्षरमन्त्रस्य श्रीराम ऋषिरुच्यते ॥ ५१ ॥
 जगती छन्द इत्युक्तं श्रीरामो देवता मतः ।
 प्राणवो भीजमित्युक्तः कवी शक्तिर्द्वीयं कीलकम् ॥ ५२ ॥
 मन्त्रेणाङ्गानि विन्यस्य शिष्टं पूर्ववदाचरेत् ।
 तारं मायां समुच्यार्थं भरताग्रज इत्यपि ॥ ५३ ॥
 रामं कवीं वह्निजायान्तं मन्त्रोयं द्वादशाक्षरः ।
 ॐ लृष्टभगवते रामयन्द्रभद्रौ च उच्यते ॥ ५४ ॥
 अर्काक्षरं द्विविधोऽप्यस्य ऋषिध्यानादिपूर्ववत् ।
 छन्दस्तु जगती यैव मन्त्राणैरङ्गकल्पना ॥ ५५ ॥
 श्रीरामेति पदं योजत्वा जयराम ततः परम् ।
 जयद्रयं वदेत्प्राज्ञो रामेति मन्त्रराजकः ॥ ५६ ॥
 त्रयोदशाक्षरं ऋष्यादि पूर्ववत्सर्वकामदः ।
 पदद्वयद्विरावृत्तेरङ्गं ध्यानं दशाक्षरवत् ॥ ५७ ॥
 तारादिसहितः सोऽपि स चतुर्दशवर्णकः ।
 त्रयोदशाक्षरं मुच्यार्थं पश्चाद्रामेति योजयेत् ॥ ५८ ॥
 स वै पञ्चदशाक्षरस्तु जपतां कल्पभूरुहः ।
 नमश्च सीतापतये रामायेति छन्दस्यम् ॥ ५९ ॥
 ततस्तु कवयास्त्रान्तः षोडशाक्षरं हरितः ।
 तस्यागस्त्यऋषिशुन्दो बृहती देवता च सः ॥ ६० ॥
 रां भीजं शक्तिरस्रं च कीलकं लुमितीरितम् ।
 द्विपञ्चत्रियतुर्वर्णैः सर्वैरङ्गं न्यसेत्कमात् ॥ ६१ ॥

तारादिसङ्घितः सोऽपि मन्त्रः समष्टशाक्षरः ।
 तारं नमो भगवते रां उन्तं मडा ततः ॥ ६२ ॥
 पुरुषाय पदं पश्चाद्भृदन्तोऽष्टदशाक्षरः ।
 विश्वामित्रो मुनिश्छन्दो गायत्रं देवता य सः ॥ ६३ ॥
 कामादिसङ्घितः सोऽपि मन्त्र ऐकोनविंशकः ।
 तारं नामो भगवते रामायेति पदं वदेत् ॥ ६४ ॥
 सर्वशब्दं समुख्यार्थं सौभाग्यं देहि मे वदेत् ।
 वह्निजायां तथोख्यार्थं मन्त्रो विंशार्णको मतः ॥ ६५ ॥
 तारं नमो भगवते रामाय सकलं वदेत् ।
 आपन्निवारणायैति वह्निजायां ततो वदेत् ॥ ६६ ॥
 ऐकविंशार्णको मन्त्रः सर्वाभीष्टकलप्रदः ।
 तारं रमा स्वभीष्टं य ततो दाशरथाय य ॥ ६७ ॥
 ततः सीतावल्लभाय सर्वाभीष्टपदं वदेत् ।
 ततो दाय हृदन्तोऽयं मन्त्रो द्वाविंशदक्षरः ॥ ६८ ॥
 तारं नमो भगवते वीररामाय संवदेत् ।
 कल शत्रून् लन द्रुद्धं वह्निजायां ततो वदेत् ॥ ६९ ॥
 त्रयोविंशदक्षरोमन्त्रः सर्वशत्रुनिर्दलः ।
 विश्वामित्रो मुनिः प्रोक्तो गायत्रीछन्द उच्यते ॥ ७० ॥
 देवता वीररामोऽसौ भीष्माद्याः पूर्ववन्मताः ।
 मूलमन्त्रविभागेन न्यासानृत्वा विद्यक्षणाः ॥ ७१ ॥
 शरं धनुषि सन्धाय तिष्ठन्तं रावणोन्मुभुम् ।
 वज्रपाणिं रथारुढं रामं ध्यात्वा जपेन्मनुम् ॥ ७२ ॥
 तारं नमो भगवते श्रीरामाय पदं वदेत् ।
 तारकब्रह्मणे योक्त्वा मां तारय पदं वदेत् ॥ ७३ ॥
 नमस्तारात्मको मन्त्रश्चतुर्विंशतिमन्त्रकः ।
 भीष्मादिकं यथा पूर्वं सर्वं कुर्यात्षडार्णवत् ॥ ७४ ॥
 कामस्तारो नतिश्चैव ततो भगवतेपदम् ।

रामयन्द्राय योव्यार्थ सकलेति पदं वदेत् ॥ ७५ ॥

जनवश्यकरायेति स्वाहा कामात्मको मनुः ।

सर्ववश्यकरो मन्त्रः पञ्चविंशतिवर्णकः ॥ ७६ ॥

आदौ तारेण संयुक्तो मन्त्रः षड्विंशदक्षरः ।

अन्तेऽपि तारसंयुक्तः सप्तविंशतिवर्णकः ॥ ७७ ॥

तारं नमो भगवते रक्षोघ्नविशदाय च ।

सर्वविघ्नान्तसमुख्यार्थं निवारय पदद्वयम् ॥ ७८ ॥

स्वाढान्तो मन्त्रराजोऽयमष्टाविंशतिवर्णकः ।

अन्ते तारेण संयुक्त एकोनत्रिंशदक्षरः ॥ ७९ ॥

आदौ स्वभीजसंयुक्तस्त्रिंशद्वर्णात्मको मनुः ।

अन्तेऽपि तेन संयुक्त एकत्रिंशात्मकः स्मृतः ॥ ८० ॥

रामभद्र मलेश्वास रघुवीर नृपोत्तम ।

भो दशास्यान्तकास्माकं श्रियं दापय देहि मे ॥ ८१ ॥

आनुष्टुभ ऋषी रामश्छन्दोऽनुष्टुप्स देवता ।

रां भीजमस्य यं शक्तिरिष्टार्थं विनियोजयेत् ॥ ८२ ॥

पादं लृटि च विन्ध्यस्य पादं शिरसि विन्ध्यसेत् ।

शिखायां पञ्चभिर्न्यस्य त्रिवर्णैः कवचं न्यसेत् ॥ ८३ ॥

नेत्रयोः पञ्चवर्णैश्च दापयेत्यस्त्रमुच्यते ।

थापभाषाघरं श्यामं ससुग्रीवबिम्बीषाणम् ॥ ८४ ॥

उत्वा रावणामायान्तं कृतत्रैलोक्यरक्षणम् ।

रामयन्द्रं लृटि ध्यात्वा दशलक्षं जपेन्मनुम् ॥ ८५ ॥

पदेद्दाशरथायेति विद्महेति पदं ततः ।

सीतापदं समुद्धृत्य वल्लभाय ततो वदेत् ॥ ८६ ॥

धीमहीति वदेत्तत्रो रामश्चापि प्रथोदयात्

ताराद्विरेषा गायत्री मुक्तिमेव प्रयच्छति ॥ ८७ ॥

मायाद्विरपि वैदृष्ट्यं रामादिश्च श्रियःपदम् ।

मदनेनापि संयुक्तः स मोहयति मेदिनीम् ॥ ८८ ॥

पञ्च त्रीणि षडर्षैश्च त्रीणि यत्वारि वर्णकैः ।
 यत्वारि च यतुर्वर्णैरङ्गन्यासं प्रकल्पयेत् ॥ ८९ ॥
 बीजध्यानादिकं सर्वं कुर्यात्षडूर्णवत्कृमात् ।
 तारं नमो भगवते यतुर्थ्या रघुनन्दनम् ॥ ९० ॥
 रक्षोघ्नविशदं तद्गन्धुरेति वदेत्ततः ।
 प्रसन्नवदनं उन्तं वदेदमिततेजसे ॥ ९१ ॥
 भलरामौ यतुर्थ्यन्तौ विष्णुं उन्तं नतिस्ततः ।
 प्रोक्तो भालामनुः सप्तयत्वारिंशद्भिरक्षरैः ॥ ९२ ॥
 ऋषिश्छन्दो देवतादि ब्रह्मानुष्टुभराधवाः ।
 सप्तर्तुसप्तदश षडुद्रसंघ्यैः षडङ्गकम् ॥ ९३ ॥
 ध्यानं दशाक्षरं प्रोक्तं लक्षमेकं जपेन्मनुम् ।
 श्रियं सीतां यतुर्थ्यन्तां स्वाढान्तोऽयं षडक्षरः ॥ ९४ ॥
 जनकोऽस्य ऋषिश्छन्दो गायत्री देवता मनोः ।
 सीता भगवती प्रोक्ता श्रीं बीजं नतिशक्तिकम् ॥ ९५ ॥
 कीलं सीता यतुर्थ्यन्तमिष्टार्थं विनियोजयेत् ।
 दीर्घस्वरयुताद्यैर्न षडङ्गानि प्रकल्पयेत् ॥ ९६ ॥
 स्वर्णाम्बुजकरां रामालोकनतत्पराम् ।
 ध्यायेत्षट्कोणमध्यस्थरामाङ्गोपरि शोभिताम् ॥ ९७ ॥
 लकारं तु समुद्धृत्य लक्ष्मणाय नमोन्तकः ।
 अगस्त्यऋषिरस्याथ गायत्रं छन्द उच्यते ॥ ९८ ॥
 लक्ष्मणो देवता प्रोक्तो लं बीजं शक्तिरस्य छि ।
 नमस्तु विनियोगो छि पुरुषार्थं यतुष्टये ॥ ९९ ॥
 दीर्घभाजा स्वबीजेन षडङ्गानि प्रकल्पयेत् ।
 द्विभुजं स्वर्णरुचिरतनुं पद्मनिभेक्षणम् ॥ १०० ॥
 धनुर्बाणधरं देवं रामाराधनतत्परम् ।
 लकारं तु समुद्धृत्य भरताय नमोन्तकः ॥ १०१ ॥
 अगस्त्यऋषिरस्याथ शेषं पूर्ववदाचरेत् ।
 भरतं श्यामलं शान्तं रामसेवापरायणम् ॥ १०२ ॥

धनुर्बाणधरं वीरं कैकेयीतनयं भजे ।
 शं बीजं तु समुद्धृत्य शत्रुघ्नाय नमोन्तकः ।
 ऋष्याद्यो यथापूर्वं विनियोगोऽस्मिन्नले ॥ १०३ ॥

द्विभुजं स्वर्णवर्णाम् रामसेवापरायणम् ।
 लवणासुररुन्तारं सुमित्रातनयं भजे ॥ १०४ ॥

ह्रं हनुमांश्चतुर्थ्यन्तं हृदन्तो मन्त्रराजकः ।
 रामयन्द्र ऋषिः प्रोक्तो योजयेत्पूर्ववत्कृमात् ॥ १०५ ॥

द्विभुजं स्वर्णवर्णाम् रामसेवापरायणम् ।
 मौञ्जकौपीनसहितं मां ध्यायेद्रामसेवकम् ॥ १०६ ॥

एति रामरुद्रस्योपनिषदि द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

सनकाद्या मुनयो हनुमन्तं पप्रच्छुः ।
 आञ्जनेय मलाबल पूर्वोक्तमन्त्राणां
 पूजापीठमनुभ्रूतीति । हनुमान् लोवाय ।
 आदौ षट्कोणम् । तन्मध्ये रामबीजं सश्रीकम् ।
 तदधोभागे द्वितीयान्तं साध्यम् । बीजोर्ध्वभागे
 षष्ठयन्तं साध्यम् । पार्श्वे दृष्टिबीजे तत्परितो
 ज्जुवप्राणशक्तिवश्यबीजानि । तत्सर्वं सन्मुण्डोन्मुण्डाभ्यां
 प्राणवाभ्यां वेष्टनम् । अग्नीशासुरवायव्यपुरःपृष्ठेषु
 षट्कोणेषु दीर्घभाजि । हृदयादिमन्त्राः कृमेण ।
 रां रीं रूं रौं रः एति दीर्घभाजि तद्युक्ताहृदयाद्यस्त्रान्तम् ।
 षट्कोणपार्श्वे रमामायाबीजे । कोणाग्रे वाराहं लुमिति ।
 तद्बीजान्तराले कामबीजम् । परितो वाग्भवम् । ततो वृत्तत्रयं
 साष्टपत्रम् । तेषु दलेषु स्वरानष्टवर्गान्प्रतिदलं
 मालामनुवर्णषट्कम् । अन्ते पञ्चाक्षरम् ।
 तद्दलकपोलेष्वष्टवर्णान् । पुनरष्टदलपद्मम् ।
 तेषु दलेषु नारायणाष्टाक्षरो मन्त्रः । तद्दलकपोलेषु
 श्रीबीजम् । ततो वृत्तम् । ततो द्वादशदलम् । तेषु दलेषु
 वासुदेवद्वादशाक्षरो मन्त्रः । तद्दलकपोलेष्वष्टादशान्तान् ।

અડ્ગૈઃ પ્રથમા વૃત્તિઃ । મધ્યે રામમ્ । વામભાગે
 સીતામ્ । તત્પુરતઃ શાર્ફંગ શરં ચ । અષ્ટદલમૂલે
 હનુમદાદિદ્વિતીયાવરણમ્ । ઘૃષ્ટ્યાદિતૃતીયાવરણમ્ ।
 ઇન્દ્રાદિભિશ્ચતુર્થા । વજ્રાદિભિઃ પચ્ચમી । એતદન્ત્રારાધન-
 પૂર્વકં દશાક્ષરાદિમન્ત્રં જપેત્ ॥
 ઇતિ રામરહસ્યોપનિષદિ તૃતીયોઽધ્યાયઃ ॥ ૩ ॥

સનકાદ્યા મુનયો હનુમન્તં પપ્રચ્છુઃ ।
 શ્રીરામમન્ત્રાણાં પુરશ્ચરણવિધિમનુબ્રૂહીતિ ।
 હનુમાન્હોવાચ ।
 નિત્યં ત્રિષવણસ્નાયી પયોમૂલફલાદિભુક્ત્ ।
 અથવા પાયસાહારો હવિષ્યાન્નાદ એવ વા ॥ ૧ ॥
 ષડ્સૈશ્વ પરિત્યક્તઃ સ્વાશ્રમોક્તવિધિં ચરન્ ।
 વનિતાદિષુ વાક્કર્મમનોભિર્નિઃસ્પૃહઃ શુચિઃ ॥ ૨ ॥
 ભૂમિશાયી બ્રહ્મચારી નિષ્કામો ગુરુભક્તિમાન્ ।
 સ્નાનપૂજાજપધ્યાનહોમતર્પણતત્પરઃ ॥ ૩ ॥
 ગુરુપદિષ્ટમાર્ગેણ ધ્યાયન્નામમનન્યધીઃ ।
 સૂર્યેન્દુગુરુદીપાદિગોબ્રાહ્મણસમીપતઃ ॥ ૪ ॥
 શ્રીરામસન્નિધૌ મૌની મન્ત્રાર્થમનુચિન્તયન્ ।
 વ્યાઘ્રચર્માસને સ્થિત્વા સ્વસ્તિકાદ્યાસનક્રમાત્ ॥ ૫ ॥
 તુલસીપારિજાતશ્રીવૃક્ષમૂલાદિકસ્થલે ।
 પદ્માક્ષતુલસીકાષ્ઠરુદ્રાક્ષકૃતમાલયા ॥ ૬ ॥
 માતૃકામાલયા મન્ત્રી મનસૈવ મનું જપેત્ ।
 અભ્યર્ચ્ય વૈષ્ણવે પીઠે જપેદક્ષરલક્ષકમ્ ॥ ૭ ॥
 તર્પયેત્તદ્દશાંશેન પાયસાત્તદ્દશાંશતઃ ।
 જુહુયાદ્રોઘૃતેનૈવ ભોજયેત્તદ્દશાંશતઃ ॥ ૮ ॥
 તતઃ પુષ્પાઞ્જલિં મૂલમન્ત્રેણ વિધિવચ્ચરેત્ ।
 તતઃ સિદ્ધમનુર્ભૂત્વા જીવન્મુક્તો ભવેન્મુનિઃ ॥ ૯ ॥

अशिमादिर्भजत्येन यूनं वरवधूरिव ।
 अैडिडेषु य कार्षेषु मडापत्सु य सर्वदा ॥ १० ॥
 नैव योज्यो राममन्त्रः केवलं भोक्षसाधकः ।
 अैडिडे समनुप्राप्ते मां स्मरेद्रामसेवकम् ॥ ११ ॥
 यो रामं संस्मरेन्नित्यं भक्त्या मनुपरायणः ।
 तस्याऽभिमिष्टसंसिद्ध्यै दीक्षितोऽस्मि मुनीश्वराः ॥ १२ ॥
 वाञ्छितार्थं प्रदास्यामि भक्तानां राघवस्य तु ।
 सर्वथा जागृकोऽस्मि रामकार्यधुरन्धरः ॥ १३ ॥
 एति रामरुद्रस्योपनिषदि यतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

सनकाद्या मुनयो ङनूमन्तं पप्रच्छुः ।
 श्रीराममन्त्रार्थमनुब्रूहीति । ङनूमान्डोवाय ।
 सर्वेषु राममन्त्रेषु मन्त्रराजः षडक्षरः ।
 ऐकधाय द्विधा त्रेधा यतुर्धा पञ्चधा तथा ॥ १ ॥
 षट्सप्तधाष्टधा नैव बहुधायं व्यवस्थितः ।
 षडक्षरस्य माहात्म्यं शिवो जानाति तत्त्वतः ॥ २ ॥
 श्रीराममन्त्रराजस्य सभ्यगर्थोऽयमुच्यते ।
 नारायणाष्टाक्षरे य शिवपञ्चाक्षरे तथा ।
 सार्थकार्णार्द्धयं रामो रमन्ते यत्र योगिनः ।
 रकारो वह्निवचनः प्रकाशः पर्यवस्यति ॥ ३ ॥
 सखिदानन्दरूपोऽस्य परमात्मार्थं उच्यते ।
 व्यञ्जनं निष्कलं ब्रह्म प्राणो मायेति य स्वरः ॥ ४ ॥
 व्यञ्जनैः स्वरसंयोगं विद्धि तत्प्राणयोजनम् ।
 रेडो ज्योतिर्मये तस्मात्कृतमाकरयोजनम् ॥ ५ ॥
 मकारोऽभ्युद्यथार्थत्वात्स मायेति य कीर्त्यते ।
 सोऽयं बीजं स्वकं यस्मात्समायं ब्रह्म योज्यते ॥ ६ ॥
 सभिन्दुः सोऽपि पुरुषः शिवसूर्यैन्दुरूपवान् ।
 ज्योतिस्तस्य शिभा रूपं नादः सप्रकृतिर्मतः ॥ ७ ॥

प्रकृतिः पुरुषश्चोभौ समायाद्ब्रह्मणः स्मृतौ ।
 भिन्दुनादात्मकं भीजं वह्निसोमकलात्मकम् ॥ ८ ॥
 अग्नीषोमात्मकं रूपं रामभीजे प्रतिष्ठितम् ।
 यथैव वटभीजस्थः प्राकृतश्च मडादुमः ॥ ९ ॥
 तथैव रामभीजस्थं जगदेतच्चराचरम् ।
 भीजोक्तमुभयार्थत्वं रामनामनि दृश्यते ॥ १० ॥
 भीजं मायाविनिर्मुक्तं परं ब्रह्मेति कीर्त्यते ।
 मुक्तिदं साधकानां य मकारो मुक्तिदो मतः ॥ ११ ॥
 मारुपत्वादतो रामो भुक्तिमुक्तिफलप्रदः ।
 आद्यो र तत्पदार्थः स्यान्मकरस्त्वंपदार्थवान् ॥ १२ ॥
 तयोः संयोजनमसीत्यर्थे तत्त्वविदो विदुः ।
 नमस्त्वमर्थो विज्ञेयो रामस्तत्पदमुच्यते ॥ १३ ॥
 असीत्यर्थे यतुर्था स्यादेवं मन्त्रेषु योजयेत् ।
 तत्त्वमस्यादिवार्थं तु केवलं मुक्तिदं यतः ॥ १४ ॥
 भुक्तिमुक्तिप्रदं यैतत्तस्माद्यतिरिच्यते ।
 मनुष्येतेषु सर्वेषामधिकारोऽस्ति देहिनाम् ॥ १५ ॥
 मुमुक्षूणां विरक्तानां तथा याश्रमवासिनाम् ।
 प्रणवत्वात्सदा ध्येयो यतीनां य विशेषतः ।
 राममन्त्रार्थविज्ञानी शुचन्मुक्तो न संशयः ॥ १६ ॥
 य षमामुपनिषदमधीते सोऽग्निपूतो भवति ।
 स वायुपूतो भवति । सुरापानात्पूतो भवति ।
 स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति । ब्रह्महत्यापूतो भवति ।
 स राममन्त्राणां कृतपुरश्चरणो रामयन्द्रो भवति ।
 तदेतद्दृश्याभ्युक्तम् ।
 सदा रामोऽहमस्मीति तत्त्वतः प्रवदन्ति ये ।
 न ते संसारिणो नूनं राम एव न संशयः ॥ ॐ सत्यमित्युपनिषत् ॥
 ॐ भद्रं कर्णेभिः श्रुणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ।
 स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाꣳ सस्तनूभिर्व्यशेम देवहितं यदायुः ॥

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

ॐ श्रीरामरहस्योपनिषत्समाप्ता ॥

Encoded by Sunder Hattangadi

——
shrIRamarahasya Upanishad

pdf was typeset on February 19, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

